Барыы дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП Өлөҥүөк оройуонунааҕы комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннааҕы Советын органа

Тахсара 8-с сыла.

№ 86 (750)
АЛТЫННЬЫ
28
күнэ
1961 сыл
СУБУОТА

Сыаната 1 харчы.

Советскай Союз үлэһиттэрэ! Биһиги дойдубутугар коммунистическай обществоны тутуу улуу Программатын олохчо киллэрэргэ бары күүскүтүн түмүҥ!

Коммунизм кыайыытыгар, иннибит диэки!

(Улуу Октябрьскай социалистическай революция 44 сылын туолуутугар ССКП КК ыҥырыыларыттан).

Советскай Союз Коммунистическай партиятын Программатын туһунан

табаарыс Н.С. Хрущев Советскай Союз Коммунистическай партиятын XXII съезһигэр 1961 сыл алтыннны 18 күнүгэр оҥорбут

ДАКЫЛААТА

XX съезд, диир табаарыс Н. С. Хрущев, Советскай Союз Коммунистическай партиятын саҥа Программатын бырайыагын бэлэмниригэр Киин Комитетка сорудахтаабыта. Киин Комитет ити сорудаҕы толорбута уонна партия, норуот Программа бырайыагын дьүүллэспиттэрин кэнниттэн, кинини съезд көрүүтүгэр киллэрэр.

Биһиги съезпит историяҕа коммунизмы тутаачылар съезтэрин быһыытынан киириэҕэ. Бу трибунаттан биһиги киһи-аймах генийдэригэр, рабочай кылаас улуу сирдьиттэригэр—Маркска, Энгельскэ, Ленинҥэ таптал итиэннэ бэриниилээх буолуу бастыҥ тылларын этэбит. Маркс уонна Энгельс мүччүрүйбэккэ кэлиэхтээҕин научнайдык өтө көрбүт социализмнара, Ленин тутуллуохтаах былаанын оҥорбут социализма, Советскай Союзка дьиҥнээх олох буолла. Билигин биһиги дойдубут коммунизм үрдүк чыпчаалыгар баран иһэр.

XX-с үйэ—коммунизм өрөгөйдөөх кыайыыларын үйэтэ. Биһиги планетабытыгар үйэ маҥнайгы аҥарыгар социализм бигэтик туругурда, үйэ иккис аҥарыгар киниэхэ коммунизм туругуруоҕа. Биһиги партиябыт саҥа Программата онуоха суолу ыйан биэрэр, кинини билиҥҥи эпоха коммунистическай манифеһынан сөпкө ааттыыллар.

Программа бырайыагар партия коллективнай өйө-санаата түмүлүннэ. Советскай дьоннор бука бары этэллэр: бу биһиги Программабыт, кини биһиги баҕарар баҕабытыгар, дьулуһар дьулуһуубутугар эппиэттиир.

Программа идеята киһиаймах бүттүүнүн сырдык ыратын этэр. ССКП Программатын бырайыагын бырааттыы партиялар итиитик биһирээтилэр. Кинини бүтүн аан дойду пролетарийдара, үлэһиттэрэ улахан үрдүк өрө көтөҕүллүүнэн көрүстүлэр. Ити коммунизм күүһүн туһунан, киһи аймах дьылҕатыгар биһиги Программабыт улуу суолтатын туһунан этэр.

Н. С. Хрущев биһиги дойдубут 1917 сыллаах алтыннны кэнниттэн ааспыт улуу суолун сүрүн этаптарын ойуулуур, индустриализация уонна холбоһуктааһын ситиһиилэрин, культура итиэннэ наука сайдыыларын, норуот олоҕун таһымын үрдэтии тустарынан этэр.

Ити кэнниттэн дакылаатчык билиҥҥи кэм улуу революционнай күүстэрэ аан дойду дьүһүнүн бодотун төрдүттэн уларыттылар, империализм норуоттар улахан өттүлэрин баһылаһына эргиллибэттик уурайда диэн этэр.

1919 сыллаахха социалистическай аан дойду бүттүүнэ 7,8 бырыһыан нэһилиэннньэлээх 16,0 бырыһыан площадка олорбут эбит буоллаҕына, 1961 сылга социалистическай аан дойду хайыйэ 35,5 бырыһыан нэһилиэннньэлээх 25,9 бырыһыан площадка олорор. 1919 сылга бөдөҥ империалистическай державалар (АХШ, Англия, Германия-ГФР, Франция, Япония, Италия) уонна кинилэр колониялара 44,5 бырыһыан площадка олорбуттара уонна 48,1 бырыһыан нэһилиэннньэлээхтэрэ, оттон 1961 сылга 13,7 бырыһыан площадтаахтар, 17,9 бырыһыан нэһилиэннньэлээхтэр. 1919 сылга 69,2 бырыһыан нэһилиэннньэ колониялларга, колония аҥардаах дойдуларга уонна доминионнарга олорбута; 1961 сылга ити сыыппара 2,8 бырыһыаҥна тиийэ аччаата.

Биһиги эпохабытыгар общество кимээһиннээх сайдыытын сүрүн түмүктэринэн аан дойдуга социалистическай система үөскээһинэ, колониальнай система эстиитэ, капитализм бары өттүнэн тосту мөлтөөһүнэ уонна кини уопсай кризиһин саҥалыы сытыырхайыыта буолаллар.

История Маркс уонна Ленин өтө көрөн эппиттэрин курдук хамсаан иһэр. Социализм күүстэрэ, аан дойду сайдыылаах бары күүстэрэ үүнэн, норуоттар империализмтан улам ордук сорунуулаах тык тэйэн иһэллэр. Бүтүн аан дойду киэҥ киэлитигэр империализм эстиитэ уонна социализм өрөгөйдөөһүнэ мүччүрүйбэккэ кэлэр буоллулар.

Үһүс Программаны ылыныы партия уонна советскай общество бүттүүннэрин сайдар историяларыгар саҥа кэрдиис кэми бэлиэтиир. ССКП Программатын үс сүһүөхтээх ракетаны кытта тэҥниэххэ сөп. Маҥнайгы сүһүөҕэ биһиги дойдубутун капиталистическай аан дойдуттан араарбыта, иккиһэ—кинини социализмҥа өрө ытыарбыта, оттон үсүһэ—коммунизм орбитатыгар таһаарар соруктаах.

Дакылаакка Маркс, Энгельс, Ленин революционнай теорияларын сайдыытыгар саҥа этабы бэлиэтиир Программа бырайыагын сүрүн уратылара ойууланаллар. Бырайыак туох баар өйө-санаата, туох баар ис хоһооно марксизм-ленинизм теориятын уонна коммунистическай тутуу практикатын биир сомоҕолорун итиэннэ быстыспат сибээстээхтэрин көрдөрөллөр. Киниэхэ: „Туох барыта киһи туһугар, киһи үйгуланарын туһугар“ диэн лозунг олохчо толору киирбитэ этиллэр.

Программа бырайыага аан дойдутааҕы саҥа усулуобуйаларга тирэҕирэр: коммунизмы тутуу, капиталистическай төгүрүктээһиҥҥэ буолбакка, социализм аан дойдутааҕы системата үөскээбит, социализм күүстэрэ империализм күүстэрин, эйэ күүстэрэ сэрии күүстэрин үүнэн иһэр баһыйыытын быһыытыгар-майгытыгар ыытыллар. Кини социалистическай интернационализм, дьиҥнээх коммунистическай гуманизм өйүн-санаатын, эйэ уонна норуоттар икки ардыларыгар бырааттаһыы идеяларын диринник этэр.

Программа бырайыагын историческай араамката—20 сыл. Ити кэмҥэ, диир Н. С. Хрущев, биһиги сүнньүнэн коммунистическай обществоны тутуохпут. Экономическай өттүгэр коммунизм материальнай-техническэй базата үөскэгиллиэҕэ; социальнай сыһыаннаһыылар өттүлэригэр кылаастар икки ардыларынааҕы уратылаһыылар өссө да баар тобохторун эһии, кинилэри коммунизм үлэһиттэрин кылааһа суох обществоларыгар холбоһун ыытыллыаҕа, сүнньүнэн куорат уонна дэриэбинэ икки ардыларынааҕы, ол кэнниттэн хара үлэ уонна өй үлэтин икки ардыларынааҕы кылаабынай уратылаһыылар суох оҥоһуллуохтара, нациялар экономическай уонна идейнэй өттүлэринэн биир сомоҕо буолан иһиилэрэ үүнүөҕэ. Коммунистическай общество үрдүк идейнэһи, киэҥ үөрэҕириини, ыраас майгыны-сигилини уонна сиппит-хоппут этисиини бэйэтигэр сөпкө дьүөрэлээбит киһитин уратылара сайдыахтара; политическай өттүнэн ити бары гражданнар общественнай дьыалалары салайыыга кыттыахтаахтарын бэлиэтиир, социалистическай демократияны киэҥтэн-киэҥник сайыннарыы түмүгэр, общество коммунистическайдыы бэйэни саланыы принциптэрин толору олохчо киллэриигэ бэлэмнэниэҕэ.

Икки уон сыллар усталарыгар ССРС-ка коммунизм материальнай-техническэй базата үөскэтиллиэҕэ. Ити кылаабынай экономическай соруок, биһиги партиябыт генеральнай линиятын төрүтэ. Ол биһиэхэ бэйэтин модун кыаҕынан хаһан да көстүбэтэх оҥорумтуолаах күүстэри сайыннарарбытыгар уонна нэһилиэннньэ биир киһитигэр оҥорон таһаарыыга бастыҥ миэстэни ыларбытыгар, инники өттүгэр төһө наадыйыынан түҥэттиигэ сыыйа киириигэ бары усулуобуйалары хааччыйарбытыгар кыаҕы

(Салгыытын 2-стр. көр.

Советскай Союз Коммунистическай партиятын XXII съезһигэр ССКП Киин Комитетын ОТЧУОТА

ССКП КК Бастакы секретара табаарыс Н. С. Хрущев дакылаата

(Салгыыта 85 №-гэ көр)

Итиитэн салгыы дакылаатка партия идеологическай үлэтин туһунан этиллэр. Билигин идеологическай үлэҕэ партияны уонна норуоту бүттүүнүн коммунизм толору өрөгөйдүүрүн иһин охсуһуу улуу былаанынан сэбилиир ССКП саҥа Программатын үлэһиттэргэ диринник өйдөтүү соруга бастатан туруоруллар. Биһиги саҥа Программабыт — маассаны коммунизм тыыныгар иитии төрүтэ.

Коммунизмы тутууга норуот, хас биирдии советскай киһи үлэҕэ улахан күүрээннэрэ модьуйуллар. Киһини үлэҕэ бэлэмнээһин, дьону үлэҕэ буһарыыхатарыы, киһи олоҕун бастыҥ тыын наадыйыытын курдук үлэҕэ тапталы уонна ытыктабылы үөскэтии коммунистическай иитиигэ ыытыллар бары үлэлэр ис хоһоонноро, эргийэр киинэрэ буолаллар.

Саҥа киһини иитии—уһун уонна уустук процесс. Дьону капитализм саарыстыбатыттан коммунизм саарыстыбатыгар мэнээк көһөрөн аҕалыахха сатаммат. Капиталистическай хаалыннньаҥ өй-санаа муоҕа саба үүммүт киһитин коммунизмҥа ылыахха табыллыбат. Аан бастаан киниттэн урукку олох хаалыннньаҥнарын суох гынарга кыһаныахха наада.

Коммунистическай иитии боппуруостара хас биирдии партийнай тэрилтэ болҕомтотун уонна үлэтин киинигэр сылдьалларын коммунистическай тутуу интэриэстэрэ модьуйаллар.

Коммунистар, марксистар-ленинецтэр улуу армиялара, диир түмүгэр Н. С. Хрущев, эйэ уонна социальнай прогресс, сырдык кэлэр кэскил—коммунизм иһин охсуһууга норуоттар иннинэ кэккэлэригэр иһэр. Саҥаттан-саҥа мөлүйүөнүнэн дьоннор коммунизм улуу знамятын анныгар ыга түмсүөхтэрэ. Прогресс дьыалата, коммунизм дьыалата өрөгөйдүөҕэ!

* * *

Сарсыардаанҥы уонна киэһээҥҥи мунньахтарга салҕанан барбыт таб. Н.С. Хрущев дакылаата улахан болҕомтонон истилиннэ уонна элбэхтик ньиргиэрдээх уһун ытыс тыаһынан доҕуһуолланна.

Киэһээҥҥи мунньахха итини тэҥэ ревизионнай комиссия председателэ таб. А. Ф. Горкин оҥорбут ССКП Киин ревизиялыыр комиссиятын отчуоттуур дакылаата истилиннэ.

Советскай Союз Коммунистическай партиятын Программатын туһунан

табаарыс Н. С. ХРУЩЕВ Советскай Союз Коммунистическай партиятын XXII съеһигэр 1961 сыл алтынньы 18 күнүгэр оҥорбут

ДАКЫЛААТА

(Иннин 1-стр. көр.)

биэриэҕэ. Аҥардас коммунизм материальнай-техническэй базатын тутуу суолунан эрэ капитализмы кытта экономическай куоталаһыыга кыайыахпытын сөп.

Кэлээри турар сүүрбэ сылларга ССРС норуотун хаһаайыстыбатыгар, быһа холуйдахха, икки триллион солкуобайдаах үп угулларга былааннанар. Промышленнай бородууксуйаны оҥорон таһаарыы 6 төгүлтэн итэҕэһэ суох, оттон тыа хаһаайыстыбатын валовай бородууксуйата, быһа холуйдахха, 3,5 төгүл үүнүөхтэрэ. Аны 20 сыл буолан баран, ССРС-ка бары социалистическайа суох дойдуларга билигин оҥоһуллан таһаарыллардааҕар 2 төгүлтэн ордук кэриҥэ промышленнай бородууксуйа оҥоһуллуоҕа.

Кэлимсэ электрификациялааһын ленинскэй идеята—коммунизмы тутуу Программатын бүттүүнүн эргийэр киинэ. 180 модун кыахтаах гидроэлектростанциялары, хас биирдиилэрэ үстүү мөлүйүөнҥэ тиийэр киловатт кыахтаах оройуоннардааҕы 200-кэ ититэр электростанциялары, ону тэҥэ, 260 бөдөҥ теплоэлектроцентраллары тутуохтаахпыт.

Партия Программата массыыныны оҥоһууну сүҥкэнник сайыннарар туһунан эмиэ көрөр. Массыыныны оҥорор игиэннэ металтан оҥорор 2800 саҥа предприятиелар тутуллуохтара, 1900 эргэ предприятиелар саҥардыллыахтара. Массыына оҥоһуутун уонна металтан оҥоһуулар промышленностарын оҥорон таһаарыыларын уопсай кээмэйдэрэ 10—11 төгүл эбиллиэҕэ. Номенклатураларын интенсивнэйдик кэҥэттэххэ, химическэй промышленность бородууксуйата, быһа холуйдахха, 17 төгүл үүнүөҕэ. Хара металлургия сылга, быһа холуйдахха, 250 мөлүйүөн тонна кээмэйдээх ыстаалы уһаарар кыаҕы хааччыйыаҕа. Аҥардас 9 сылынан Советскай Союзка ыстаалы уһаарыы АХШ-ка ыстаалы уһаарыы билиҥҥи таһымыттан 55 мөлүйүөн тоннанан үрдүөҕэ.

Ону тэҥэ, Н. С. Хрущев өҥнөөх металлары, тутуу матырыйаалларын оҥорон таһаарыыны сайыннарар, туттуллар табаардары оҥорон таһаарыыны элбэтэр, общественнай үлэ оҥорумтуотун үрдэтэр, оҥорумтуолаах күүстэри аттаран туруорууну тупсарар дьаһаллар тустарынан этэр.

Партия Программатын бырайыага колхознай тутул кыайыытын, социалистическай тыа хаһаайыстыбатын системата бигэтик олохчо киириитин түмүгэр дэриэбинэҕэ тахсыбыт социальнай, экономическай уонна политическай уларыйыыларга диринг сыанабыллары биэрэр. Биһиги партиябыт героическай рабочай кылааһы кытта тэҥҥэ хаамсар уонна саҥа олоҕу актыыбынайдык тутуһар саҥа баһынайы ниппитинэн сокуоннайдык киэн туттуон сөп.

20 сыл устата тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын уопсай кээмэйин 3,5 төгүл, бурдук валовай оҥорон таһаарыытын 2 төгүлтэн ордук, эти оҥоруурууну 4 төгүл кэриҥэ уонна үүтү 3 төгүл кэриҥэ улаатыннарар сорук көрүллэр.

Социалистическай тыа хаһаайыстыбата колхозтаахтар уонна совхоз рабочайдарын культурнай-техническэй таһымнара үрдээн истэҕин ахсын итиэннэ тыа хаһаайыстыбатын бары салааларын саҥа техниканан сэбилээтэх ахсын промышленность таһымыгар чугаһаан иһиэҕэ. Тыа хаһаайыстыбатын үлэтэ индустриальнай үлэ биир көрүҥэр кубулуйуоҕа.

Дакылаатчык норуот уйгутун уонна норуот олоҕун саамай үрдүк таһымын ситиһии туһунан киэҥник кэпсиир. Маҥнайгы уон сыл устатыгар советскай дьоннор бары араҥалара тиийинэрдик олоруохтара, материальнай өттүнэн хаччыллыахтара. Нэһилиэнньэ биир киһиэхэ тиксиитин аҕан таһаардахха, дьиҥнээх ылар дохуот чугастааҕы уон сыллга 2 төгүл, оттон 20 сыллга 3,5 төгүлтэн ордук үүнүөҕэ. Чугастааҕы уон сыл устата олорор дьиэ тиийбэт буолуута суох буолуоҕа. Иккис уон сыл бүтүүтүгэр хас биирдии кэргэн үчүгэй оҥоһуулаах туспа квартиралаах буолуоҕа.

Коммунизм тутулла турар дойдута аан дойдуга саамай кылгас үлэ күннээх дойду буолуоҕа. Итини кытта тэҥҥэ рабочайдар уонна сулууспалаахтар төлөнөр уоппускаларын уһуна үс нэдиэлэҕэ тиийэ, онтон биир ыйга тиийэ улаатыаҕа. Төлөнөр уоппуска система сыыйа колхозтаахтарга тарҕаныаҕа. Чугастааҕы уон сыл иһигэр ССРС-ка историческай суолталаах сорук быһаарыллыаҕа: кыра хамнастаах рабочайдар уонна сулууспалаахтар суох буолуохтара.

Норуот уйгутун көтөҕүү атын суола—туһаныллар общественнай фоннары кэҥэтии. Партия доруобуйа харыстабылын тэрилтэлэрин, хас биирдии кэргэни үчүгэй оҥоһуулаах олорор дьиэнэн босхо хааччыйыыны кэҥэтэргэ элбэх коммунальнай көмөнү оҥорорго бэлиэтиир.

Коммунизмҥа киириигэ, диэн салгыыр Н. С. Хрущев, оҥорон таһаарар күүстэр модуннук өрө көтөҕүллүүлэрин кытта биирдэ социалистическай общественнай сыһыаннаһылар коммунистическайга салгыы утумнаахтык үүнэр процесстара барар. ССРС сайдыытыгар көҥүл уонна сознательнай үлэһиттэр кылааһа суох коммунистическай обществоларын тутар сорук быһаччы быһаарыллар историческай кэрдиис кэмэ кэллэ.

Партия Программатын бырайыагар коммунизм теориятын уонна практикатын саҥа уһулуччу суолталаах боппуруоһа—рабочай кылаас диктатуратын государствота норуот бүттүүнүн государствотыгар салгыы үүнүүтэ, ити государство характера уонна соруга, киһи коммунизмҥа дьылҕата туруорулунна уонна быһаарылынна. Норуот бүттүүнүн государствота—бу социалистическай государственность коммунистическай общественнай дьаһаныы суолугар салгыы үүнүүтүгэр уһулуччулаах бэлиэ кэм буолар.

Государство коммунизм бастакы фазата кыайбытын кэнниттэн өссө өр бириэмэҕэ баар буолуоҕа. ССРС-ка сайдылаах коммунистическай общество тутуллубутун эрэ кэннэ уонна социализм аан дойду аренатыгар кыайбыт уонна бөҕөргөөбүт усулуобуйатыгар государствоҕа наадыйыы сүтүөҕэ, государство суох буолуоҕа.

Чаҕылхай сыыппаралары уонна холобурдары аҕалан, дакылаатчык итинтэн салгыы социализм дойдута утумнаахтык уонна тохтобула суох сайдыы суолунан уонна демократияны кэҥэтии суолунан баран иһэрин, оттон капитализм дойдута—оннооҕор буржуазнай демократияны өссө аччатыы уонна сарбыйыы суолунан баран иһэрин көрдөрөр.

Киэҥ далааһыннаах коммунистическай тутуу ССРС национальнай сыһыаннаһыларын сайдыыларыгар саҥа этабынан буолар. Союзнай республикалар хаһаайыстыбаларын кэлимсэ сайдыылара уонна специализацияланыылара көрүллэр. Кинилэр хас биирдиилэрин экономикалара Советскай Союз бүттүүн экономикатын быстыспат сорҕотун быһыытынан иннинэ өттүгэр сайдыахтара. Нациялар уонна народностар чугасаһыыларыгар культурнай тутуу уонна идеологическай үлэ сабыдыаллаах буолуохтара. Духовнай баайынан-дуолунан хардарыта атастаһыы күүһүрэр. Ити барыта коммунистическай общество киһи-аймаҕын биир культурата үөскүүрүгэр тиэрдиэҕэ.

Партия программнай соруга—үрдүк үөрэхтээһин бары көрүҥнэриҥэр киириини өссө кэҥэтии. 1980 сылга үрдүк үөрэх салааларыгар үөрэнэр студеннар ахсааннарын 8 мөлүйүөнҥэ тиэрдэргэ сабаҕаланар, ол аата үстэн ордук төгүл улаатыннарыллар.

Дакылаатка норуот уопсай үөрэхтээһинин уонна культурнай таһымын, науканы, литератураны уонна искусствоны салгыы сайыннарар соруктар характеристикаланаллар.

Биһиги партиябыт Программатын олохчо киллэрии аан дойду историятын хаамыытыгар улахан сабыдыаллаах буолуоҕа, диир Н. С. Хрущев. Тутуллан эрэр коммунизм бэйэтин холобурун күүһүнэн марксизм-ленинизм знамятын анныгар аан дойду саҥа мөлүйүөнүнэн үлэһит дьоҥун тардар.

Социалистическай уонна капиталистическай системалар куоталаһыыларын сүрүн арената — эйэлээх экономическай куоталаһыы. Ити түмүгэ Советскай Союз уонна Америка Холбоһуктаах Штаттарын куоталаһыыларынан улаханнык быһаарыллыаҕа. Советскай Союз эрэ экономиката буолбакка аан дойду социалистическай систематын бары дойдуларын экономикалара капитализм экономикатынааҕар түргэнник сайдаллар. Сэрии иннинээҕи сыллары кытта тэҥнээтэххэ, социалистическай дойдулар промышленнай бородууксуйалара барыта сэттэ төгүл кэриҥэ улаатта, оттон капитализм дойдулара—икки аҥар төгүлтэн кыра. Экономистар барыллаан көрүүлэринэн, 1980 сылга социалистическая система аан дойдуга промышленнай производствоҕа ылар өлүүтэ үс гыммыттан иккитин кэриҥэ буолуоҕа.

Биһиги дойдубутугар коммунизмы тутуу — ити социалистическай доҕордоһууга бүттүүнүгэр тутуллар коммунистическай общество быстыспат сорҕото. Аан дойду социалистическай систематын ситиһиилээхтик салгыы сайдыыта социалистическай дойдулар биир историческай эпоха иһигэр коммунизмҥа киирэр кэскиллэрин арыйар.

(Салгыытын аныгы №-гэ көр.)

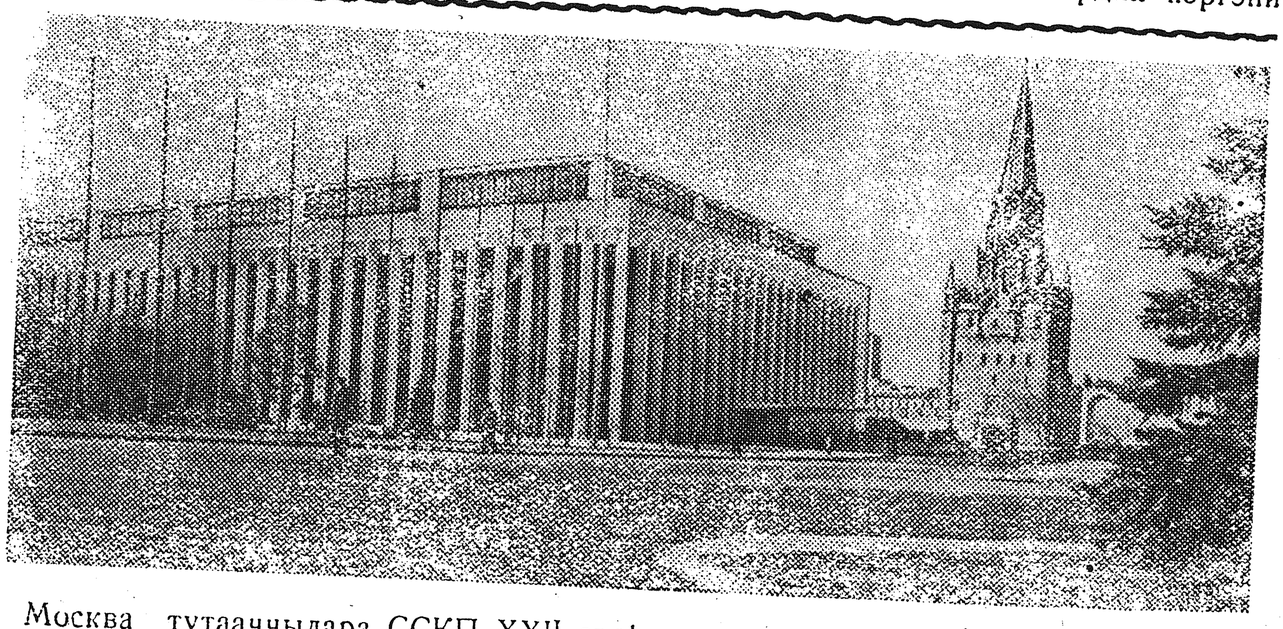

Москва тутааччылара ССКП XXII съеһигэр үтүөкэннээх бэлэҕи бэлэмнээтилэр. Кремль территориятыгар норуот саҥа дыбарыаһа—Кремль улахан театра тутуллан бүтүө. Бу металтан, граниттан уонна өстүөкүлэттэн оҥоһуллубут дьиктилээх архитектурнай тутуу сырдык, чэпчэки уонна киһини үөрдэр көрүҥнээх. Кини 20 метр үрдүктээх, 50 метр усталаах, саалатыгар 6 тыһыынча киһи киирэр.

Саҥа дыбарыаҥ биһиги дойдубутугар коммунизмы тутуу улууканнаах Программатын бигэргэтэр партия XXII съеһин делегаттарын үөрүүнэн көрүстэ.

Н. Грановскай уонна Б. Уваров фотолара. ССТА фотохрониката.

Редактор э. т.
И. И. БУДИЦЕВ.

РЕДАКЦИЯ УОННА ТИПОГРАФИЯ АДЫРЫҺА: ӨЛӨНҮӨК СЭЛИЭННЬЭТЭ. ОКТЯБРЬСКАЙ УУЛУССА 15 №-РЭ.

Сакааһын № 86 Саха АССР культуратын министерствотын Өлөнүөк оройуонунааҕы типографията Тахсар ахсаана 400